

Ὁ παρὼν τόμος πρωτοκυκλοφόρησε ὑπὸ τὸν τίτλο
Ἄγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ, στὴ σειρά:
ΑΡΧΙΜ. ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ, «Κατηγήσεις καὶ Λόγοι»,
ὡς ἔκδοση τοῦ Ἱεροῦ Κοινοβίου Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου,
Ὁρμύλιας Χαλκιδικῆς.

Α΄ Ἐκδοση: 1999

ISBN 978-960-518-392-9

© 2011, Ι. Κ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ – ΟΡΜΥΛΙΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
« Ι Ν Δ Ι Κ Τ Ο Σ » Α Ν Ω Ν Υ Μ Ο Σ Ε Κ Δ Ο Τ Ι Κ Η Ε Τ Α Ι Ρ Ε Ι Α

Καλλιδρομίου 64, 114 73 ΑΘΗΝΑ, Τηλ.: 210.88.38.007, e-mail: indiktos @ indiktos.gr
Ἐξαδακτύλου 5, 546 35 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, Τηλ.: 2310.23.10.83, Fax: 2310.26.23.99

ΑΡΧΙΜ. ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ
ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΟΥ

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ

Πρόλογος:
Καθηγουμένη Ἱ. Κοινοβίου Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου
ΝΙΚΟΔΗΜΗ ΜΟΝΑΧΗ

Εἰσαγωγή - Ἐπιμέλεια κειμένου - Σχολιασμός:
ΙΕΡΟΝ ΚΟΙΝΟΒΙΟΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΟΡΜΥΛΙΑΣ

ΙΝΔΙΚΤΟΣ
ΑΘΗΝΑΙ 2011

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οἱ ψαλμοί, ποιήματα ἄτινα συνέθεσε καὶ ἐμελοποίησεν, ὡς ψαλμῳδὸς τῆς θείας δόξης, ὁ ἀγαπητὸς τοῦ Θεοῦ βασιλεὺς Δαβὶδ καὶ ἐμπνευσμένοι ψαλμῳδοί, εἶναι ὁ καθημερινὸς πνευματικὸς ἄρτος, τὸν ὁποῖον ἀκενώτως ἐπιδαφιλεύει διὰ τῆς λατρείας ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία εἰς τοὺς πιστούς.

Ὁ ἔρως τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος πυρέσσει καὶ διακαίει μέχρι μυελοῦ ὀστέων τὸν Δαβὶδ ἀλλὰ καὶ τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν ἐμπνεομένων ἐξ αὐτοῦ ψαλμῳδῶν, ἀποτυπῶνται εἰς τοὺς στίχους των κατὰ τρόπον μοναδικὸν καὶ ἐξαισίον. Ἡ ψυχὴ των, βιοῦσα ἐν πλήρει ἐπιγνώσει τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας καὶ τὸν βαθὺν ἔνεκεν αὐτῆς χωρισμὸν ἀπὸ τοῦ Κυρίου, αἰτεῖται συντετριμμένη τὴν δικαίαν κρίσιν τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἔχοντος τὸ μέγα ἔλεος.

Ἡ ἀναζήτησις τῆς μυστικῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς θεῖαν μέθεξιν, ἡ ἐναγώνιος αἴτησις τοῦ ἀνθρώπου νὰ ὀπτανθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὁ πλήρης δακρύων σπαραγμὸς ἐκ τῆς πτώσεως εἰς τὴν νόσον τῆς ἁμαρτίας εἶναι ὅσα, τεταπεινωμένη καρδιά, προσφέρει ὡς θυμίαμα ἐνώπιον τοῦ παρόντος Θεοῦ ὁ ψαλμῳδός.

Ἐν τέλει, ἡ ἀνά τοὺς αἰῶνας ἀποκτηθεῖσα ἀνθρωπίνῃ ἐμπειρία, ὅτι καὶ τὴν ὑστάτην στιγμὴν ὁ πανοικτίρμων Κύριος θὰ τείνῃ εὐήκοον οὐς εἰς τὰς ἐκ βαθέων ἐκπορευομένας παρακλήσεις καὶ εὐθὺς θὰ σπεύσῃ διὰ νὰ ἀποσπάσῃ τὸν ἀπολωλότα ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ κρηνοῦ, εἰς τὴν ὁποῖαν εὐρίσκεται, ἀποτελεῖ τὴν εὐαπόδεικτον κατάθεσιν τῆς βαθείας πίστεως τῶν ψαλμῳδῶν.

Ὡς ἀπὸ καρδίας προσευχῆ ὁ ψαλμὸς μετουσιῶται εἰς θεληματικὴν ποίησιν, ἵνα ἐκφράξῃ εἰς τοὺς αἰῶνας τὴν ἐλπίδα τῶν ἐν φιλαληθείᾳ μετανοούντων. Οἱ ψαλμοί, βαρεῖς καὶ θρηνώδεις ἢ χαρίεντες καὶ ἱλαροί, κατὰ τὴν διάθεσιν τῶν ψαλμῳδῶν, τὴν ὁποῖαν ὑπηγόρευον ἄλλοτε μὲν ἡ εὐγνωμοσύνη, ἥτις κατέκλυζεν

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ

ὡς κρουνοὶ ὕδατος τὴν ψυχὴν των διὰ τὸ πλῆθος τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ Κυρίου, ἄλλοτε δὲ ἡ ὀδυνηρὰ ἀναφορὰ εἰς τὰ γεγονότα τῆς Ἱστορίας τοῦ λαοῦ Ἰσραὴλ, εἶναι ἐν πολλοῖς προφητεῖαι, αἱ ὁποῖαι προέλεγον τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Λόγου, τοῦ ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς καθεζομένου Χριστοῦ, καὶ τὴν διὰ τῆς σταυρώσεως καὶ ἀναστάσεώς του σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἡ θεία χάρις καὶ ἡ εὐλογία τῶν ψαλμῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἔμπλεως ἐνθουσιασμοῦ καὶ θεολογικῆς γνώσεως ἐρμηνεία των, δὲν θὰ ἐγένετο ποτὲ ἡμέτερον κτῆμα, ἐὰν ὁ σεβαστὸς Πατὴρ ἡμῶν Ἄρχιμ. Αἰμιλιανὸς δὲν εἶχεν ἐντρυφήσει εἰς τὰ νοήματα αὐτῶν μετὰ θείας ζέσεως καὶ δὲν ἤθελεν ἐμφυτεύσει ἐν ἡμῖν μετὰ μεγαθύμου πατρικῆς ἀγάπης τὴν ὠραιότητά των.

Ὅσοι ψαλμοὶ περιλαμβάνονται εἰς τὸν παρόντα τόμον, προσφιλῆς, ἀκάματος καὶ εὐμέθοδος κατήχησις τοῦ σεβαστοῦ Γέροντος, ἀποτελοῦσι διὰ τὴν ἡμετέραν ἀδελφότητα καὶ τὴν Ἱ. Μονὴν Σίμωνος Πέτρας, ἥδη ἀπὸ νεότητος, πολύτιμον παρακαταθήκην πίστεως, ἀκοιμητον λυχνίαν, θησαυρὸν θείας γνώσεως καὶ πηγὴν ἀνεκφράστου χαρᾶς. Οὕτως ἡ φωτίζουσα ἐρμηνεία τῶν ψαλμῶν καθίσταται ἔργον πνευματικὸν ἐς αἰεὶ καὶ οὐχὶ ἐς τὸ παραχρῆμα.

Ὅθεν καὶ ἡμεῖς ἐθεωρήσαμεν ὡς ἐλάχιστον χρέος καὶ ψυχίον ἀντιδώρου εὐγνωμοσύνης πρὸν τὸν ἡμέτερον πνευματικὸν Πατέρα, ὅπως μὴ φειδόμεναι οὐδενὸς μόχθου μερισθῶμεν μεθ' Ἑμῶν διὰ τῆς ἐκδόσεως ταύτης τῶν αἰσθημάτων εὐφροσύνης, τῆς ἀφάτου ψυχικῆς ἀγαλλιάσεως καὶ τοῦ πλατυσμοῦ τῆς καρδίας, ἅτινα ἐκπηγάξουσιν ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῶν ψαλμῶν, ἣν σήμερον θεία χάριτι κρατεῖτε εἰς χεῖρας.

Τῆ 9ῃ Νοεμβρίου 1999, μνήμη τοῦ ἁγίου Νεκταρίου ἐπισκόπου Πενταπόλεως
Ἡ Καθηγουμένη τοῦ Ἱεροῦ Κοινοβίου Ὁρμουλίας

Νικοδήμη Μοναχὴ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εἰς τὴν σειρὰν «Κατηχήσεις καὶ Λόγοι» προστίθεται μὲ τὸν ὑπό-
τιτλον «Ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ»¹ ὁ τρίτος τόμος, ὅστις πε-
ριέχει ἐρμηνεϊὰν ψαλμῶν, καθ' ὅτι ὁ σεβαστὸς Γέρων καὶ Πατὴρ
ἡμῶν, Ἀρχιμ. Αἰμιλιανός, Καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Σίμων-
νος Πέτρας, τῷ πνεύματι τῶν Πατέρων στοιχῶν, ἐζήτει ἐμπό-
νως νὰ καταστήσῃ τὸ Ψαλτήριον «λάλημα καὶ ἄκουσμα» τερ-
πνὸν ἐν τοῖς χεῖλεσι καὶ τοῖς ὠσὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ, κραυγὴν ἐν
τῷ κελλίῳ τῶν μοναζόντων, ῥήματα ἐν ταῖς καρδίαις ἀπάντων.
Διὰ τῶν ψαλμῶν, ὁ ἔχων σύμφυτον τὴν ποιητικὴν πνοὴν πιστὸς
λαὸς τοῦ Κυρίου, ὁ Ἰσραὴλ, ἀνέφερε καθ' ἑκάστην ἡμέραν πρὸς
τὸν Θεὸν τὰ ἐσώτερα βιώματα ἀλλὰ καὶ ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον.
Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ ὁ Δαβὶδ, «πυρράκης μετὰ κάλλους ὀφθαλμῶν
καὶ ἀγαθὸς ὁράσει Κυρίῳ»², «ὁ βλέπων»³, ὑπῆρξε μὲν ψαλμῳδὸς
μέγας, κατέστη δὲ ἐμπνευστὴς καὶ ἐτέρων ψαλμῳδῶν⁴, οἵτινες
πάντες κατέλιπον ἐξόχους ποιητικὰς συνθέσεις, ἀλαλάγματα τῷ
Θεῷ, λόγους Θεοῦ πεπληρωμένους.

Ποικίλοι κατὰ τὸ περιεχόμενον οἱ ψαλμοὶ διακρίνονται εἰς δο-
ξολογικούς, εὐχαριστηρίους, θρηνώδεις, ἱεραποδημητικούς, μεσ-
σιακούς, ἐσχατολογικούς, βασιλικούς καὶ μετανοίας. Οὕτως εἰς
ἐνίους ἐξ αὐτῶν ὑμνεῖται τὸ μεγαλεῖον, ἡ μακροθυμία καὶ τὸ ἔλεος
τοῦ Θεοῦ, εἰς ἑτέρους διὰ ῥημάτων ἀγαλλιάσεως ἐκφράζεται ἡ
εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν Κύριον διὰ τὰς εὐεργεσίας Του· δι' ἄλλων
ψαλμῶν θρηνεῖ ἡ ψυχὴ ἢ ὁ λαὸς ἔνεκεν τῶν δεινῶν τῶν ἐκ τῆς

1. *Ψαλμ.* 94, 1.

2. *Α' Βασ.* 16, 12.

3. *Α' Βασ.* 9, 9.

4. *Α' Παραλ.* 15, 16.

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ:

ἀμαρτίας προκαλουμένων, εἰς ἄλλους ἐκφράζεται ὁ αἰώνιος πόθος καὶ ἡ προσδοκία διὰ τὴν τοῦ Μεσσίας ἔλευσιν ἢ ὑμνεῖται ἢ δύναμις τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν ἐσχάτην ἡμέραν καὶ ψάλλεται τὸ ἐγκώμιον διὰ «τὰς νίκας τοῦ χριστοῦ». Ἕτεροι τέλος ψαλμοὶ ἀποτελοῦν κραυγὴν τῶν μετανοούντων καὶ βοώντων· ἐταπεινώθησαν καὶ ὁ Κύριος ἔσωσέ με⁵.

Φύσει συναισθηματικὸς ἀλλὰ καὶ ἐκδηλωτικὸς ὁ Ἰσραηλίτης περιγράφει λεπτομερῶς τὰς ψυχικὰς μεταβολάς, κροτεῖ ἢ αἶρει τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ψάλλει «ἐν χορδαῖς καὶ ὄργανοις»: ἄλλοτε σχηματίζει χοροὺς ψάλλοντας ἐναλλάξ στροφὰς τῶν ψαλμῶν.

Οἱ ψαλμῶδοί, ὄντες πνευματώδεις, χρησιμοποιοῦν σχήματα λόγου μὲ χαρακτηριστικώτερον μορφολογικὸν στοιχεῖον τὸν παραλληλισμὸν, ὅστις διακρίνεται εἰς συνωνυμικὸν ἢ ταυτόσημον, ἀντιθετικὸν καὶ συνθετικὸν ἢ προσθετικόν. Δι' ὧν αὐτῶν στρέφονται πρὸς τὸν Θεὸν προσευχόμενοι.

Κοινὸν χαρακτηριστικὸν τῶν ψαλμῶν εἶναι ἡ ἐναγώνιος κραυγὴ τῆς ψυχῆς, τῆς ὡς ὁ Ἰακώβ ἀγωνιζομένης, ἵνα ἴδῃ τὸν Θεὸν ἢ μᾶλλον ἵνα ὀφθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ἵνα κοινωνήσῃ αὐτοῦ· «ἀγάπησιν αἰώνιον ἠγάπησά σε, διὰ τοῦτο εἰλκυσά σε εἰς οἰκτεῖρημα»⁶.

Ψαλμοὺς ἔψαλε καὶ ὁ Κύριος μετὰ τῶν μαθητῶν του κατὰ τὸν Μυστικὸν Δεῖπνον⁷. Διὸ ἡ ἀνάγνωσις ψαλμῶν ὑπὸ τῶν χριστιανῶν ἐν τῇ λατρείᾳ μαρτυρεῖται ἤδη ἀπὸ τοὺς χρόνους τῆς Καινῆς Διαθήκης⁸.

Τὸ Ψαλτήριον διὰ τὴν λατρευτικὴν χρῆσιν διαιρεῖται εἰς εἴκοσι

5. *Ψαλμ.* 114, 6.

6. *Γεφ.* 38, 3.

7. Βλ. *Ματθ.* 26, 30· ΒΕΛΛΑ, *Ἑβραϊκὴ Ἀρχαιολογία*, σ. 210.

8. *Κολ.* 3, 16.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ἄνισα τμήματα, τὰ λεγόμενα καθίσματα, ὥστε νὰ ἀναγιγνώσκηται κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ μοναστηριακοῦ τυπικοῦ ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους, πλὴν τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, ὅτε ἀναγιγνώσκεται ὁλόκληρον δις. Ἐπὶ πλέον ἡ χρῆσις ψαλμῶν εἰς τὰς ἡμερονυκτίους ἀκολουθίας καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὰς μεγάλας Δεσποτικὰς καὶ Θεομητορικὰς ἑορτὰς εἶναι σημαντικὴ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐκάστοτε ἑορταζομένου γεγονότος. Τέλος, οἱ ψαλμοὶ ἀποτελοῦν τμήματα ἀναπόσπαστα ὄλων τῶν ἱεροτελεστιῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ παρῶν τόμος περιέχει δεκατέσσαρες ψαλμοὺς διατεταγμένους κατὰ τὸν χρόνον ἐρμηνείας των καὶ ὅχι καθ' ἣν σειρὰν ἀπαντῶνται ἐν τῷ Ψαλτηρίῳ, διότι εἰς τινὰς περιπτώσεις διὰ τὴν κατανόησιν ἐνὸς ψαλμοῦ ἢ μιᾶς ἐπιγραφῆς ἐκρίθη ἀναγκαία ἡ γνῶσις τῆς προηγηθείσης ἐρμηνείας. Ἐνίοτε συντομεύεται ἢ δὲν ὁλοκληροῦται αὕτη εἴτε λόγῳ ἑλλείψεως χρόνου εἴτε διότι δὲν διεσώθη ἢ ἠχογράφησις εἴτε δι' ἄλλους λόγους.

Ἐκ τῶν κειμένων ὁ ἐρμηνεύων ἀφ' ἐνὸς μὲν καταδεικνύεται, διὰ τοὺς μεμνημένους, γνώστης βαθύς τῆς Βίβλου καὶ τῆς Πατερικῆς Γραμματείας καὶ ἐνήμερος τῶν νεωτέρων ἐρμηνευτῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ καταπλήσσει πολλάκις διὰ τῆς προσωπικῆς ἐρμηνευτικῆς προσεγγίσεως, ἐξ ἧς ἀβιάστως ἐμφαίνεται οὗτος βιωῶν τοὺς ψαλμοὺς ὡς «γαλήνην ψυχῶν, δαιμόνων φυγαδευτήριον, τῆς τῶν ἀγγέλων βοηθείας ἐπαγωγὴν»⁹.

Ὁ σεβαστὸς ἡμῶν Πατὴρ προσπαθεῖ νὰ καταστήσῃ τοὺς κατηχομένους κοινωνοὺς τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν πνευματικῶν βιωμάτων τοῦ Ψαλμωδοῦ, ἵνα κατανοήσωσιν οὗτοι, καὶ δὴ οἱ τὸ ἀσκητικὸν τριβώνιον φέροντες ἀπράγμονες μοναχοί, τὴν δύναμιν καὶ τὴν πνευματικὴν ἐκ τῶν ρημάτων τοῦ Ψαλτηρίου βοήθειαν.

9. Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, *Ὁμιλία εἰς τὸν πρῶτον ψαλμὸν* 2, PG 29, 212CD.

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ

Εἰς τοῦτο ὀφείλεται ἐν μέρει ἡ γλωσσικὴ ἰδιαιτερότης τῆς ἐρμηνείας, καθ' ἣν εἰς τὴν ἀπλὴν καθομιλουμένην ἀπαντοῦν τύποι τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς, λέξεις μὲ ἰδιαίτερον νοηματικὸν φορτίον εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ κείμενα, αἱ ὁποῖαι ἀποδεικνύουν καὶ τὸ εὖρος τῆς θύραθεν παιδείας τοῦ ἐρμηνεύοντος. Σημειωτέον εἰσέτι ὅτι οὗτος ἠρμήνευσε τοὺς ψαλμοὺς ἐν τῇ ἀνδρῶα ἢ ἐν τῇ γυναικείᾳ μονῇ ὡς ἐν τῇ οἰκογενείᾳ αὐτοῦ, μὴ λογιζόμενος ποτὲ τὴν ἔκδοσιν τῶν κειμένων ἐν τῷ μέλλοντι.

Ὁ ἐξηκοστὸς δεύτερος ψαλμὸς περιλαμβάνεται εἰς τὸν Ἑξάψαλμον. Παρουσιάζει τὸν θεῖον ἔρωτα καὶ τὴν ἐναγώνιον ἀναζήτησιν τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῆς ψυχῆς, ἕως οὔ ἡ θέα τοῦ Θεοῦ καταστῆ πραγματικότης. Ἑρμηνεύθη εἰς τοὺς μοναχοὺς τῆς Ἱ. Μονῆς Μεταμορφώσεως Μετεώρων τὴν 9^η Μαρτίου 1968 κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, ἥτις κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος συνέπεσε μὲ τὴν δευτέραν Κυριακὴν τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, ὅτε τιμᾶται ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς.

Ὁ δέκατος ἕκτος ψαλμὸς ἀναγιγνώσκεται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καθημερινῶς τὴν τρίτην Ὁραν. Ὁ Ψαλμωδὸς εὐρισκόμενος εἰς κίνδυνον φοβερὸν ζητεῖ τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκ τῶν ἐχθρῶν. Ὁ πόνος καὶ τὸ πάθος, ἡ μόνη πρὸς τὸν οὐρανὸν ὁδός, ὡς καὶ ἡ ὑπέρβασις αὐτῶν διὰ τῆς θεᾶς τοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ, ἀποτελοῦν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ψαλμοῦ. Ἡ ἐρμηνεία ἐγένετο τὴν ἀνοιξιν τοῦ 1969 εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Μεταμορφώσεως Μετεώρων.

Ὁ ἑκατοστὸς ἕνατος, ὡς μεσσιακὸς ψαλμὸς, ἀναγιγνώσκεται κατὰ τὴν ἐνάτην Ὁραν τῶν Μ. Ὁρῶν τῶν Χριστουγέννων. Ἡ ἐρμηνεία συνεδέθη μὲ τὸν ἐορτασμὸν τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως, καθ' ἣν ὁ αἰώνιος καὶ ἀδιάδοχος βασιλεὺς Χριστὸς, κατὰ τρόπον μεγαλοπρεπῆ ἅμα τε καὶ ἀπτόν, σμικρύνων ἑαυτὸν, ὡς

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

νήπιον εξέρχεται, ἵνα νικήσῃ τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἀναστήσῃ τὸν πεπτωκότα ἄνθρωπον. Ἑρμηνεύθη κατὰ τὴν προεόρτιον περίοδον τῶν Χριστουγέννων, τὴν 20^{ην} Δεκεμβρίου 1969, εἰς τὴν Ἱ. Μοῆν Ἑταμορφώσεως Μετεώρων.

Ὁ ὀγδοηκοστὸς ἔβδομος, ὁ μελαγχολικώτερος ὄλων, εἶναι ὁ τέταρτος κατὰ σειράν ψαλμὸς τοῦ Ἑξαψάλμου. Δι' αὐτοῦ ἡ Ἐκκλησία, ὡς καὶ πᾶσα ψυχὴ αἰσθανομένη ὡς μέλος αὐτῆς, παρίσταται πάσχουσα ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, ἀναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν τέκνων τῆς. Οἱ στίχοι, δέκατος ὀγδοὸς καὶ δέκατος ἑνατος, δὲν ἐρμηνεύονται, ἐνῶ συμπεριλαμβάνονται οἱ πρῶτοι στίχοι τοῦ ὀγδοηκοστοῦ ὀγδοῦ ψαλμοῦ, ἐπειδὴ ὁ ἐρμηνευτὴς τὸν θεωρεῖ ὡς συνέχειαν τοῦ προηγουμένου. Ἡ ἐρμηνεία ἐγένετο τὴν 1^{ην} Ἰουλίου 1972 εἰς τὴν Ἱ. Μοῆν Ἑταμορφώσεως Μετεώρων.

Τὸν ὀγδοηκοστὸν ψαλμὸν ἡρμήνευσε ὁ σεβαστὸς Γέρον ἐἰς τὴν Ἱ. Μοῆν Ἁγίων Θεοδώρων Μετεώρων τὴν 12^{ην} Σεπτεμβρίου 1972, καθ' ὅσον οὔτος, ποίημα τοῦ Ἀσάφ, ἐψάλλετο πιθανὸν κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας ἢ τῶν σαλπίγγων τὸν μῆνα Τισί, ἧτοι Σεπτέμβριον-Ὀκτώβριον.

Ὁ ὀγδοηκοστὸς ἑνατος ψαλμὸς ἀναγιγνώσκεται καθ' ἑκάστην τὴν πρώτην Ὁραν. Τὸ περιεχόμενον του προσιδιάζει εἰς τὸν θεόπτην Μωυσῆ, τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ. Ἔχει εἰσέτι λεκτικὴν τινα συγγένειαν πρὸς τὴν Πεντάτευχον καὶ δὴ πρὸς τὰς ᾠδὰς τοῦ Δευτερονομίου. Ὁ ἐρμηνευτὴς παραβάλλει τὴν ἐπίμοχθον πάλιν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἐκζητοῦντος τὸν Θεὸν πρὸς τὴν πάλιν τοῦ Ἰακώβ. Ἐγὼ ἢ ὁ Θεός; Ὁ θάνατος τοῦ ἐγὼ ἀποτελεῖ νίκην τοῦ Θεοῦ, ἢ ὁποῖα ἐν τέλει ἀποβαίνει νίκη τοῦ ἀνθρώπου, καθ' ὅσον ἡ ζωὴ του λαμπρύνεται διὰ τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ. Τὴν 24^{ην} Φεβρουαρίου 1973 εἰς τὴν Ἱ. Μοῆν Ἁγίων Θεοδώρων Μετεώρων ἡρμηνεύθη ὁ ψαλμὸς εἰς τὰς ἐγκαταβιούσας ἐν αὐτῇ δοκίμους.

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ

Ἐν ὄγδοηκοστὸς τρίτος ψαλμὸς ἀναγιγνώσκεται τὴν ἐνάτην Ὁραν. Ἡ ἐπιλογή του ἔχει σχέσιν με τὴν ἀναζήτησιν ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος νέου σκηνώματος εἰς τὸ Περιβόλι τῆς Παναγίας· μακάριος ὅστις εὔρειν τὰ ἀγαπητὰ σκηνώματα τοῦ Θεοῦ. Ἡρμηνεύθη τὴν 10^{ην} Ἰουλίου 1973, κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τῆς ἐν Μετεώροις ζωῆς τῆς ἀδελφότητος.

Ἐν τριακοστὸς ἕβδομος, ὁ δεύτερος τοῦ Ἑξαψάλμου, εἶναι ψαλμὸς μετανοίας. Διαγράφονται τὰ στάδια τῆς πορείας τοῦ μετανουήσαντος, τὸ δράμα τῆς ἁμαρτίας, οἱ σπαραγμοὶ τοῦ πόνου, αἱ ἀλλοιώσεις, αἱ μεταβολαί, αἱ μεταπτώσεις, αἱ διακυμάνσεις τῆς ζωῆς, ἕως ὅτου ἀναστηθῆ ὁ Βασιλεὺς τῆς δόξης ἐν τῇ καρδίᾳ. Ἡ ἐρμηνεία ἐγένετο εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Ἁγίων Θεοδώρων τὴν 19^{ην} Ἰουλίου 1973.

Ἐν δέκατος ὄγδοος εἶναι ἓνας ἀποκαλυπτικός, δοξολογικὸς ψαλμὸς. Κατὰ τὴν ἀποψιν τοῦ σεβαστοῦ Πατρός, δὲν παρουσιάζει τόσον τὴν φυσικὴν ἢ τὴν ἐξ ἀποκαλύψεως ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ, ὅσον τὴν ἐσωτερικὴν βιωματικὴν τοιαύτην ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡρμηνεύσε τὸν ψαλμὸν τὴν 8^{ην} Αὐγούστου 1973 εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Ἁγίων Θεοδώρων.

Ἐν ἑκατοστὸς δεύτερος εἶναι ὁ πέμπτος κατὰ σειρὰν ψαλμὸς τοῦ Ἑξαψάλμου· περιέχεται εἰς τὰ Τυπικὰ καὶ ψάλλεται κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν. Ὁ Ψαλμωδὸς οὐδὲν ἄλλον ὄρα παρά μόνον τὸ ἔλεος, τοὺς οἰκτιρισμοὺς καὶ τὴν μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ. Παρουσιάζει τὸ βίωμα τῆς λελυτρωμένης ψυχῆς, ἢ ὅποια ἔχει τὴν συνειδήσιν τῆς πατρότητος τοῦ Θεοῦ, τῆς ἰδικῆς τῆς υἰότητος ἀλλὰ καὶ ἁμαρτωλότητος. Ἀποτελεῖ ὕμνον εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Ἡρμηνεύθη τὴν 24^{ην} Αὐγούστου 1973 εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Ἁγίων Θεοδώρων.

Πανηγυρικὸς ψαλμὸς εἶναι ὁ ἑκατοστὸς δέκατος ἕβδομος. Ἐκ τοῦ ψαλμοῦ αὐτοῦ μόνον οἱ δεκατρεῖς πρῶτοι στίχοι, ἀπὸ τοὺς

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

εἴκοσι ἑννέα, ἡρμηνεύθησαν τὴν 29^η Ὀκτωβρίου 1973 εἰς τὴν νε-
αράν τότε ἀδελφότητα, τὴν ἐκ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων εἰς Ν.
Σμύρνην Ἀθηνῶν μετοικήσασαν. Εἶναι δοξολογικὴ κραυγὴ, ἓνας
χορευτικὸς ὕμνος, ἓνα «ἀλληλουῖα», ἓνα «αἰνεῖτε τὸν Κύριον»,
τῆς ψυχῆς τῆς νυμφευθείσης τὸν Χριστόν.

Ὁ ἑβδομηκοστὸς ἔκτος ἀναγιγνώσκεται κατὰ τὴν ἕκτην Ὁραν
τῶν Μ. Ὁρῶν τῶν Θεοφανείων. Ὁ ψαλμὸς ἔχει σχέσιν μὲ τὸν
πόνον τῆς ψυχῆς τῆς βιούσης τὴν ἀπουσίαν τοῦ Θεοῦ. Μὲ αἴσθη-
σιν ἐρημίας καὶ ἀπομονώσεως ἐκζητεῖ Αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ. Ὁ
ἔρμηνεῦον εἰς τὴν ἱστορικὴν διάστασιν τοῦ ψαλμοῦ προσθέτει
τὴν ἰδικὴν του θεολογικὴν ἔρμηνείαν· βλέπει τὴν προσωπικὴν
ἀναζήτησιν τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία, ὀδυνωμένη μακρὰν τοῦ Θεοῦ,
λαμβάνει τελικῶς τὸν φωτισμόν: ὁ Θεὸς δὲν ἀλλοιοῦται ἀλλὰ
εἶναι «ὁ ᾧ καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος»¹⁰, καὶ ὁ ἰδικὸς τῆς Θεὸς
ἐπομένως. Κατὰ τρόπον μεγαλοπρεπῆ παρουσιάζει τὰς θεοση-
μίας τοῦ κατερχομένου καὶ προσωπικῶς ἀποκαλυπτομένου Θεοῦ
ἐν ἐκάστη ψυχῇ ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἡρμηνεύθη εἰς τὴν
Ἱ. Μονὴν Σίμωνος Πέτρας τὴν 15^η Ἰανουαρίου 1976.

Ὁ ὀγδοηκοστὸς ἔκτος ἀναγιγνώσκεται τὴν τρίτην Ὁραν τῶν
Μ. Ὁρῶν τῶν Χριστουγέννων. Εἶναι ἱστορικὸς ταυτοχρόνως καὶ
προφητικὸς ψαλμὸς, προλέγων τὴν Γέννησιν τοῦ Κυρίου. Ἀνα-
φέρεται εἰς τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ, τὴν Σιών, τὴν προτύπωσιν τῆς
Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ προστρέξουν πάντα τὰ ἔθνη. Ἡ
ἔρμηνεία ἐγένετο τὴν 24^η Ἰουλίου 1987, μῆνα κατὰ τὸν ὅποιον ἡ
ἀδελφότης τοῦ Ἱ. Κοινοβίου ἐορτάζει τὴν ἀρχὴν τῆς ἐγκατα-
βιώσεώς της καὶ τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας μονῆς.

Τέλος, ἡ ἔρμηνεία τοῦ ἑκατοστοῦ τριακοστοῦ πρώτου ψαλ-
μοῦ ἐγένετο ὡς κατήχησις εἰς τὸ Ἱ. Κοινόβιον Εὐαγγελισμοῦ

10. Ἀποκ. 4, 8.

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ:

Ὁρμουλίας τὴν 20^{ῃν} Ἰουλίου 1988. Διδάσκει πῶς ὀφείλει ἡ κάθε ψυχὴ νὰ βιοῖ τὴν ζωὴν τῆς εὐγνωμονοῦσα καὶ ὀρώσα πέραν τῆς καθημερινότητος αὐτὸν τοῦτον τὸν Κύριον. Ἀποτελεῖ εἰσέτι προφητείαν περὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ὁ σεβαστὸς Γέρον ἐρμηνεύει, ἔχων ὑπ' ὄψει τὰ συνήθη Ψαλτήρια, τὴν κριτικὴν ἔκδοσιν τοῦ Alfred Rahlfs, ὅπως καὶ τὸ Ψαλτήριον τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρείας, ἐκδ. Ἀθηνῶν 1963, εἰς τὰ ὁποῖα ἀναλόγως παραπέμπομεν. Εἰς τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν ἐχρησιμοποίηθη τὸ κείμενον τῶν ψαλμῶν ἐκδόσεως «Ζωή», ἐπιμελεία τοῦ Π. Μπρατσιώτου, ὡς τὸ πλέον οἰκεῖον εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν.

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ, ΚΥΡΙΩ,

1

ΥΑΛΜΟΣ ΕΞΗΚΟΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν
ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰδουμαίας.

- 2 Ὁ Θεὸς ὁ Θεός μου, πρὸς σέ ὀρθοίζω·
ἐδίησέ σε ἡ ψυχὴ μου,
ποσαπλῶς σοι ἡ σάρξ μου
ἐν γῆ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνύδρῳ.
- 3 Οὕτως ἐν τῷ ἀγίῳ ὤφθην σοι
τοῦ ἰδεῖν τὴν δυνάμιν σου καὶ τὴν δόξαν σου.
- 4 Ὅτι κρεῖσσον τὸ ἔλεός σου ὑπὲρ ζωᾶς·
τὰ χεῖλη μου ἐπαινέσουσί σε.
- 5 Οὕτως εὐλογῆσω σε ἐν τῇ ζωῇ μου
καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀρῶ τὰς χεῖράς μου.
- 6 Ὡς ἐκ στέατος καὶ πιότητος ἐμπλησθεῖη ἡ ψυχὴ μου,
καὶ χεῖλη ἀγαλλιάσεως αἰνέσει τὸ στόμα μου.
- 7 Εἰ ἐμνημόνευόν σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου,
ἐν τοῖς ὄρθροισ ἐμελέτων εἰς σέ·
- 8 ὅτι ἐγενήθης βοηθός μου,
καὶ ἐν τῇ σκέπη τῶν πτερόγων σου ἀγαλλιάσομαι.
- 9 Ἐκολλήθη ἡ ψυχὴ μου ὀπίσω σου,
ἐμοῦ δὲ ἀντελάβετο ἡ δεξιὰ σου.
- 10 Αὐτοὶ δὲ εἰς μάτην ἐζήτησαν τὴν ψυχὴν μου,
εἰσελεύσονται εἰς τὰ κατώτατα τῆς γῆς·
- 11 παραδοθήσονται εἰς χεῖρας ρομφαίας,
μερίδες ἀλωπέκων ἔσονται.
- 12 Ὁ δὲ βασιλεὺς εὐφρανθήσεται ἐπὶ τῷ Θεῷ,
ἐπαινεθήσεται πᾶς ὁ ὀμνύων ἐν αὐτῷ,
ὅτι ἐνεφράγη στόμα λαλούντων ἄδικα.

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ

- 2 Ὁ Θεός ὁ Θεός μου, πρὸς σέ ὀρθρίζω
ἐδίμησέ σε ἢ ψυχὴ μου,
ποσαπλῶς σοι ἢ σάρξ μου
ἐν γῆ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνύδρῳ.

«Ὁ Θεός ὁ Θεός μου». Ἐπαναλαμβάνει δυὸ φορές τὴν λέξι προσθέτοντας εἰς τὴν δεύτερη τὴν γενικὴ κτητικὴ «μου». Εἶναι τόσο πυρωμένη ἢ καρδιά του, εἶναι τόσο φλογισμένη ἀπὸ τὴν ἀγάπην του εἰς τὸν Θεόν, ὥστε δὲν μπορεῖ νὰ ἀναπαυθῆ. Προσπαθεῖ, καὶ μόνον λέγοντας τὸ ὄνομά του, νὰ χορτάσῃ. Ὁ Ψαλμωδός, γιὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν προσωπικὴ του ἐπαφὴ μὲ τὸν Θεόν, λέγει, Θεέ μου, Θεέ μου, μὲ τὴν ἴδια ἀγάπην, τὴν ἴδια τρυφερότητα, μὲ τὴν ὁποῖαν ἓνα μικρὸ παιδί θὰ ἔλεγε, μαννούλα μου, μαννούλα μου.

Ὁ ψαλμὸς εἶναι ἓνα ἐρωτικὸ ἄσμα. Ὁ Θεός του εἶναι μία πραγματικότης. Γι' αὐτὸ τὸν καλεῖ, τὸν φωνάζει, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀναζητεῖ: «μη ὄν ἠγάπησε ἢ καρδία μου εἶδετε;»¹ Ποῦ εἶναι ἄραγε; Ἐνας παλμὸς δυνατὸς τὸν συνέχει. Γνώριμός του ἦταν ὁ Θεός: τὸν ἤξευρε, τὸν εἶχε συναντήσῃ πολλές φορές. Ἦθελε νὰ ζῆ διαρκῶς μαζί του. Γι' αὐτὸ τὸν φωνάζει, τὸν ζητεῖ τόσο ἀπλά, Θεέ μου, Θεέ μου.

«Πρὸς σέ ὀρθρίζω» τοῦ λέγει: πρῶι πρῶι προσεύχομαι, ἀπευθύνομαι πρὸς ἐσένα. Τί σημαίνει «ὀρθρίζω»; Ὁρθρος εἶναι τὸ προτελευταῖο μέρος ἀπὸ τῆς φυλακῆς, τῆς βάρδιος, τῆς ὁποῖας ἐκτελοῦσαν οἱ Ἰουδαῖοι. Νύκτα ἀκόμη, προτοῦ χαράξῃ, πρὸ τῆς αὐγῆς ξυπνοῦσε ὁ βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος εἶχε τόσες ἐργασίαι; Βεβαίως. Γλυκὺς ὁ ὕπνος: τί γλυκύτερο ὅμως ὑπάρχει ἀπὸ τὴν προσευχὴ καὶ τὴν συνάντησιν μὲ τὸν Θεόν²; «Πρὸς σέ ὀρθρίζω»

1. Ἄσμα 3, 3.

2. ΙΩ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἀγίους μάρτυρας 3, PG 50, 711.

ΨΑΛΜΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

σημαίνει επίσης ότι νύκτα ακόμη σέ ζητῶ με ὄλην μου τὴν θερμότητα³, ὅπως θὰ μεταφράζαμε τὸ ἀντίστοιχο ἑβραϊκὸ χωρίον.

Ἄγρυπνα λοιπὸν τὸν ἀναζητεῖ. Δὲν μπορεῖ νὰ κοιμηθῆ, νὰ ἡσυχάσῃ. Ζητεῖ τὸν Θεὸν ἀπὸ τὴν νύκτα. Ἀλλὰ ποῦ εἶναι ὁ Δαβὶδ; Μήπως στὸ παλάτι του τὸν σκεπτόταν ὄλην τὴν ἡμέρα καὶ τώρα, ἀπὸ τὴν νύκτα, τὸν ἀναζητεῖ; Ὅχι· εἶναι στὴν ἔρημο, καταδιωκόμενος ἀπὸ τὸν Ἀβεσσαλώμ, τὸ παιδί του. Τὸν κυνηγοῦν οἱ συνωμότες. Θέλουν νὰ τὸν σκοτώσουν⁴. Πεινάει, διψᾷ, γυμνητεύει, δοκιμάζεται ἀπὸ καταιγίδες καὶ ἀνθρώπους. Καὶ ὅμως δὲν ἀπαιτεῖ τίποτε. Δὲν ζητεῖ τὴν σωτηρία του. Δὲν ζητεῖ τὴν λύτρωσί του. Δὲν ἐπιδιώκει τὴν τιμωρία τῶν ἐχθρῶν του. Τὸν Θεὸν μόνον ψάχνει.

Ὁ πόθος του εἶναι ἀπαραμείωτος καὶ στὴν ἔρημο. Ὅλα τὰ ὑπόλοιπα, ὅσα μπορούσε νὰ ζητήσῃ, θὰ ἦταν προσωρινά. Νοιώθει ὅτι μόνον Ἐκεῖνον χρειάζεται μέσα στὴν νύκτα. Ὁ Ψαλμωδὸς γνωρίζει ὅτι οἱ προσευχῆς τῆς ἡμέρας, ἂν δὲν ἔχουν τὴν ρίζα τους στὴν νύκτα, εἶναι ἄχρηστες, ἀδύναμες, ἀτροφικὲς προσευχῆς. Πάρτε ἓνα δενδράκι ποῦ δὲν ἔχει ρίζα, πάρτε ἓνα ξύλο καὶ φυτέψτε το στὸ χῶμα. Ἡ πρώτη καταιγίδα θὰ τὸ ρίξῃ κάτω. Ὅταν ὅμως ἔχη ρίζα βαθειὰ στὸ ἔδαφος, τότε τὸ δένδρο εἶναι γερό. Ἔτσι καὶ ἡ πνευματικὴ μας ζωὴ πρέπει νὰ ἔχη τὶς ρίζες της μέσα στὴν νύκτα. Ἀπὸ τὴν νύκτα ἀρχίζει ἡ ζωὴ τοῦ χριστιανοῦ· διαφορετικὰ εἶναι ζωὴ ἀβαθῆς.

«Ἐδίψησέ σε ἡ ψυχὴ μου»· σὲ διψᾷ ἡ ψυχὴ μου, ὀλόκληρος ἐγώ, τὸ εἶναι μου. Σὲ διψοῦσε πάντοτε. Στὸ ἑβραϊκὸ τὸ ἀντίστοιχο χωρίον θὰ τὸ μεταφράζαμε· ἡ ψυχὴ μου, Θεέ μου, σὲ ποθεῖ⁵, λειώνει, φθίνει, ὑποφέρει, ἀγκομαχᾷ. Μὲ τὴν προσμονὴ ἔλειωνε ἡ ψυχὴ του.

3. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, *Ψαλμοί*, σ. 291.

4. *Β' Βασ.* 15, 1 κ.έ.

5. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ, *Υπόμνημα*, τ. 1, σ. 358.

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ:

«Ποσαπλῶς σοι ἡ σάρξ μου ἐν γῆ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνύδρῳ»· ὄχι μόνον ἡ ψυχὴ του ἀλλὰ καὶ ἡ σάρκα του ποθεῖ τὸν Θεὸν καὶ ὑποφέρει δι' αὐτόν. «Ποσαπλῶς»· πολλαχῶς, ἀπειράκις, θὰ λέγαμε, ἀναρίθμητες φορές ψυχὴ καὶ σῶμα σὲ ἀποζητεῖ· ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, μὲ ὅλες τὶς ψυχικὲς καὶ τὶς πνευματικὲς καὶ τὶς σωματικὲς δυνάμεις⁶ σὲ ζητεῖ «ἐν γῆ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνύδρῳ», μέσα στὴν ἔρημο τὴν ἄβατο καὶ τὴν ἀνύδρο· ἢ, κατ' ἄλλην γραφὴν ἢ ὅποια περιέχει παρομοίωσι, σὲ διψῶ, Θεέ μου, καθὼς διψᾷ ἡ ἔρημος γῆ, ἡ ἄβατος καὶ ἡ ἀνύδρος⁷.

Ὅπως τὸ χῶμα, ὅταν οἱ βροχὲς καθυστερήσουν τὸ φθινόπωρο, εἶναι κατάξηρο καὶ ἡ γῆ διψασμένη αὐλακώνεται, σχίζεται, βωλιάζει, μένει ἀνύδρος, θέλει νερό, ἔτσι ἀκριβῶς, Θεέ μου, καὶ ἐγὼ σὲ διψῶ. Ἡ ἔρημος τῆς Ἰουδαίας⁸, εἰς τὴν ὅποιαν εὐρίσκεται, τὸν κατευθύνει εἰς τὴν ἔρημο τῆς ἰδικῆς του ψυχῆς. Ἐρημος ἡ ψυχὴ, ὅταν λείπη ὁ Θεός. Ἀπευθύνεται λοιπὸν μὲ θάρρος εἰς τὸν προσωπικόν, τὸν γνωστόν, τὸν ἰδικόν του Θεόν, διότι σηκώθηκε ἀπὸ τὴν νύκτα.

Μὲ τὸ τροπάριο, πού ψάλλομε αὐτὲς τὶς ἡμέρες, «Τῆς μετανοίας ἀνοιξὸν μοι πύλας Ζωοδότα», παρακαλοῦμε τὸν Θεὸν νὰ μᾶς ἀνοίξῃ τὴν πύλη τῆς μετανοίας. Γιατί; «Ὁρθρίζει γὰρ τὸ πνεῦμα μου, πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου»⁹· ἀπὸ τὴν νύκτα, Θεέ μου, ἀπευθύνεται τὸ πνεῦμα μου πρὸς ἐσένα. Αὐτὸ εἶναι πού τοῦ δίδει τὸ θάρρος καὶ τὸ δικαίωμα. Ὁρθρίζει καὶ ἐδῶ ὁ Ψαλμωδός.

6. Δευτ. 6, 5· Μάρκ. 12, 30.

7. ΒΕΛΛΑ, *Ἐκλεκτοὶ Ψαλμοί*, σ. 239· ΔΟΪΚΟΥ, *Ἐξάψαλμος*, σ. 68.

8. RAHLFS, τ. 2, σ. 63.

9. Ὁρθρος *Κυριακῶν Τριωδίου, α' ἰδιόμελον*.

3 *Ὁςτως ἐν τῷ ἁγίῳ ὤφθην σοι
τοῦ ἰδεῖν τὴν δύνάμιν σου καὶ τὴν δόξαν σου.*

³Ὁ Θεέ μου, πόσες φορές εἰς τὸ παρελθὸν εἶχα ἀπευθυνθῆ πρὸς ἐσένα, «ὠφθην σοι», ὠράθην ὑπὸ σοῦ –ἐκφρασις εὐγενείας καὶ σεβασμοῦ– σοῦ παρουσιάσθηκα, ἦλθα νὰ σὲ δῶ. Πῶς; «Οὕτως»: ἔτσι, μὲ αὐτὴν τὴν λαχτάρα, μὲ αὐτὸν τὸν πόθο. ⁵Ἦλθα καὶ παρουσιάσθηκα ἐνώπιόν σου, γὰρ νὰ δῶ «τὴν δύνάμιν σου καὶ τὴν δόξαν σου». Δύο λέξεις ταυτόσημες: τὴν ἑνδοξον «δύνάμιν σου» ἢ τὴν δυνατήν, τὴν παντοδύναμον «δόξαν σου».

«Τὴν δύνάμιν σου». Πολλές φορές τὴν εἶχε αἰσθανθῆ καὶ τοῦ ἐχρειάζετο καὶ τώρα. Ἡ δόξα¹⁰ εἶναι τὸ σημάδι τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ· τὸ γνωρίζομε. Νὰ δῶ τὴν θεωρία σου, τὴν νεφέλη¹¹ σου, τὸ σύννεφο, τὸν γνόφο¹², ὅ,τι εἶναι αὐτὸ μέσα στὸ ὁποῖο εἶσαι σύ, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο εἶναι ἄκτιστος ἐνέργεια τῆς οὐσίας σου καὶ μὲ τὸ ὁποῖο ἀντιλαμβάνομαι ὅτι σὺ ὑπάρχεις, Θεέ μου. Νὰ δῶ, νὰ γευθῶ, νὰ χορτάσω, νὰ ἀπολαύσω «τὴν δόξαν σου». Ζητεῖ ἐπομένως ὄρασι. Δὲν ἀρκεῖται μόνον νὰ ὁμιλῇ εἰς τὸν Θεόν. Θέλει καὶ νὰ τὸν βλέπῃ, νὰ τὸν χορταίνῃ, νὰ τὸν ἀπολαμβάνῃ.

Πῶς θὰ τὸ ἐπιτύχῃ; «᾿Ὦφθην σοι ἐν τῷ ἁγίῳ». Δὲν λέγει ἐν τῇ σκηνῇ ἢ ἐν τῷ ἱερῷ ἢ ἐν τῷ ναῷ. Δὲν λέγει ἐν τῇ οἰκίᾳ σου ἀλλὰ «ἐν τῷ ἁγίῳ»: λέξις μὲ ἰδιαιτέραν σημασία. Ἁγιος σημαίνει ὁ κεχωρισμένος ἀπὸ πάντων, ὁ ἀφοσιωμένος διὰ παντὸς εἰς τὸν Θεόν. Τὸ ἅγιον ποτήριον, τὰ ἅγια καλύμματα, ἡ ἁγία Τράπεζα εἶναι ἄχρηστα δι' οἰανδήποτε ἄλλην ἐργασία. Εἶναι ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διὰ τὴν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ, ἅγια, κεχωρισμένα.

10. Ἐξ. 16, 10· Ἀρ. 16, 19.

11. Ἐξ. 13, 21-22· 19, 9.

12. Δευτ. 4, 11.

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ:

Ἔτσι καὶ ἐγώ, Κύριε, ὅταν καρδιά εἶμαι κεχωρισμένος ἀπὸ ὅλα, τότε μόνον δύναμαι νὰ ἐπικοινωνῶ μαζί σου, εἰσερχόμενος εἰς τὸν θεῖον γνόφον τῆς ἰδικῆς σου παρουσίας. Δὲν ἀναμειγνύεται ὁ αἰώνιος μὲ τὰ προσωρινά. Εἶναι ἀπρόσιτος παντὶ· εἶναι ὅμως προσιτὸς εἰς τὴν ψυχή, εἰς τὸν ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος στρέφεται ἐξ ὀλοκλήρου πρὸς αὐτὸν καὶ διακατέχεται ἀπὸ τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖο ἐκφράζεται εἰς τὸν τέταρτον στίχο:

4 Ὅτι κρεῖσσον τὸ ἔλεός σου ὑπὲρ ζωάς·
τὰ χεῖλη μου ἐπαινέσουσί σε.

Συναισθάνεται ὅτι τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀνώτερο, «ὑπὲρ ζωάς», ὑπεράνω οἰασθήποτε μορφῆς ζωῆς. Ὁ ἕνας ζῆ μετὰ τὴν σκέψις ὅτι πρέπει νὰ ὑπηρετῇ τὸν Θεόν. Ὁ ἄλλος ζῆ μετὰ τὴν σκέψις ὅτι τὸ χρεῖμα, ὁ πλοῦτος, ἡ δύναμις, τὸ ἀξίωμα ἢ μία ποικιλία μορφῶν ζωῆς οἰδοῦν νόημα εἰς τὴν ὑπαρξί του. Ἀκόμη «ὑπὲρ ζωάς» σημαίνει ὑπεράνω τῆς μακρότητος ἡμερῶν. Ἄν ὑποθέσωμε ὅτι εἶχαμε μία καὶ δύο καὶ τρεῖς καὶ τέσσερις καὶ χίλιες ζωές, ἂν θὰ μπορούσαμε νὰ ξαναζήσωμε μετὰ τὸν θάνατό μας, «τὸ ἔλεός σου» εἶναι ἀνώτερο ἀπὸ κάθε ἀγαθόν, ἀπὸ κάθε ζωή, ἀπὸ ὅ,τι-δήποτε θὰ εἶχα, ἀκόμη καὶ ἂν ἀπελάμβανα χίλιες φορές ὅ,τι θὰ μοῦ χάριζε ὁ κόσμος, τὸ σύμπαν. Τὸ ἔλεός σου εἶναι ἀσύγκριτο. Ἔλεος εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἡ ιδιότης του ἢ ὁποῖα μᾶς χαρίζει τὸ δικαίωμα νὰ ἐνούμεθα μαζί του, νὰ ἐπικοινωνοῦμε μετὰ αὐτόν. Εἶναι τὸ μόνον τὸ ὁποῖο μᾶς καθιστᾷ ἱκανοὺς νὰ τὸν πλησιάσωμε, οὔτε ἡ δικαιοσύνη μας οὔτε οἱ ἀρετές μας.

«Τὸ ἔλεός σου», ἡ κοινωνία μαζί σου, Κύριε, ἡ ἔνωσις, ἐσὺ ὁ ἴδιος μοῦ φθάνεις. Θεέ μου, πάνω ἀπὸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ μου, πάνω ἀπὸ χίλιες, μύριες ζωές, ἐσὺ εἶσαι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἀγαπῶ. «Τὰ χεῖλη μου ἐπαινέσουσί σε» εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς μου.

ΨΑΛΜΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

«Τὰ χεῖλη» ἀντὶ τοῦ στόματος —μέρος ἀντὶ τοῦ ὄλου— θὰ σέ ἐπαινοῦν, θὰ σέ αἰνοῦν, θὰ σέ δοξολογοῦν, θὰ σέ μεγαλύνουν. Ζῶ διὰ τὴν δόξαν σου, τὸν αἶνον σου, τὸ μεγαλεῖον σου. Τί καὶ ἂν πεθάνω, Κύριε, εἰς τὴν ἔρημο, ὅπου μὲ καταδιώκουν; Δὲν ἔχει σημασία. Ἄρκει νὰ ἔχω ἐσένα. Ὑπεράνω καὶ τῆς ζωῆς μου ἔχω ἐσένα. Δικός μου σκοπὸς εἶναι ὁ δικός σου αἶνος. Ἡ σκέψις αὐτὴ τὸν ὀδηγεῖ νὰ δώσῃ μίαν ὑπόσχεσι εἰς τὸν Θεὸν εἰς τὸν πέμπτον στίχο:

5 *Οὕτως εὐλογήσω σε ἐν τῇ ζωῇ μου
καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἄρω τὰς χεῖράς μου.*

«Οὕτως», ἔτσι, μὲ τόση δύναμι ποθῶντας καὶ λαχταρῶντας σε, «εὐλογήσω σε ἐν τῇ ζωῇ μου». Τὸ νόημα τῆς ζωῆς μου θὰ εἶναι ἡ εὐλογία, ἡ δόξα σου. Ἀλλοιῶς θὰ εἶναι σὰν νὰ μὴν ὑπάρχω, σὰν νὰ μὴ ζῶ. Ἀξία θὰ ἔχη ἡ ζωὴ μου, ἐφ' ὅσον θὰ στρέφεται γύρω ἀπὸ σένα, ἐφ' ὅσον θὰ σέ μεγαλύνω καὶ θὰ σέ δοξολογῶ. Ἄς σκεφθοῦμε καὶ τὴν ἐτυμολογία τῆς λέξεως εὐλογῶ· εὖ καὶ λόγος. Ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐπιτελεῖται, ὅταν πραγματικὰ ἔρχωμαι εἰς κοινωνίαν μὲ τὸν Λόγον, ὅταν γίνωμαι Λόγος, ὅταν λογοποιῆται, χριστοποιῆται ἡ ζωὴ μου¹³. Δὲν ὑπάρχει καλύτερος τρόπος νὰ δοξάσωμε τὸν Θεόν. Τότε ὄντως «ἐν τῷ ὀνόματί σου ἄρω τὰς χεῖράς μου»: θὰ ὑψῶνω τὰς χεῖρας μου εἰς τὸ ὄνομά σου. Σ' ἐσένα θὰ προσεύχωμαι, σ' ἐσένα θὰ ἀπευθύνωμαι. Δὲν θὰ ἔχω ἄλλον θεόν, δὲν θὰ ἀνεβάζω εἰδῶλα στὴν καρδιά μου¹⁴, δὲν θὰ ἔχω διανοήματα, δὲν θὰ ἔχω ἐπιθυμίες, δὲν θὰ ἔχω τί-

13. Πρὸβλ. ΑΡΧΙΜ. ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΠΟΠΟΒΙΤΣ, *Ἄνθρωπος καὶ Θεάνθρωπος*, ἐκδ. «Ἀστήρ», Ἀθήναι 1981, σ. 37-38.

14. *Ψαλμ.* 14, 3.

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ:

ποτε ἐσωτερικό καὶ ἐξωτερικό. Μόνος μου Θεός, μόνη μου σκέψις θὰ εἶσαι ἐσύ. Τὰ χέρια μου ὑψωμένα σ' ἐσένα σὰν λαμπάδες. Πόσο γνώριμη μᾶς εἶναι αὐτὴ ἡ εἰκόνα, τί ὑπέροχη! Ἡ ἄρσις τῶν χειρῶν γίνεται ἀντὶ θυσίας¹⁵. Ἡ εὐλογία μου, ἡ ζωὴ μου γίνεται πλέον θυσία εἰς τὸν Θεόν. Ἔτσι νὰ ἦταν οἱ καρδιές μας!

6 Ὡς ἐκ στέατος καὶ πιότητος ἐμπλησθεὶή ἡ ψυχὴ μου,
καὶ χεῖλη ἀγαλλιάσεως αἰνέσει τὸ στόμα μου.

«Ὡς ἐκ στέατος καὶ πιότητος». Ὡραία παρομοίωσις! Ὅπως ὁ πεινασμένος ἀρπάζει ἓνα κομμάτι παχύ, δυνατὸ κρέας καὶ τὸ τρώγει, σὰν νὰ μὴν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο, ἔτσι πεινῶ καὶ ἐγὼ γιὰ σένα, Θεέ μου. Αὐτὸ μὲ πληροῖ ἡδονῆς.

«Καὶ χεῖλη ἀγαλλιάσεως αἰνέσει τὸ στόμα μου» ἢ «αἰνέσει τὸ ὄνομά σου»¹⁶, ὅπως ἀναφέρουν ἄλλες ἐκδόσεις. «Καὶ χεῖλη ἀγαλλιάσεως»: τὰ χεῖλη μου ἀγαλλιῶντα ἀπὸ εὐτυχία θὰ αἰνοῦν τὸ ὄνομά σου· ἢ μὲ χεῖλη ἀγαλλιῶντα θὰ σέ αἰνῆ τὸ στόμα μου. Δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος διὰ νὰ ἀγαλλιᾶται ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, διὰ νὰ ζῆ εἰς τὴν εὐτυχία. Ἐκεῖνος τέρπει τὴν νεότητα. Ἐκεῖνος εὐφραίνει τὴν ψυχὴ. Τόσο πολὺ ἔνοιωθε τὴν χαρὰ τῆς κοινωνίας, ὥστε νὰ λέγῃ εἰς τὸν ἔβδομον στίχο:

7 Εἰ ἐμνημόνευόν σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου,
ἐν τοῖς ὄρθροισ ἐμελέτων εἰς σέ·

Θεέ μου, ὅταν σέ ἐνεθυμούμην τὴν νύκτα «ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου», κατὰ τὸν ὄρθρον ἡσυχολούμην μαζί σου. Τὸ πνεῦμα μου

15. Ψαλμ. 140, 2.

16. RAHLFS, τ. 2, σ. 63.

ΨΑΛΜΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ἔσένα μελετοῦσε. ἼAs συνδέσωμε τὸ «εἰ ἐμνημόνευόν σου» μὲ τὸν ὄγδοον στίχο:

8 ὅτι ἐγενήθης βοηθός μου,
καὶ ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερυγῶν σου ἀγαλλιάσομαι.

Δὲν φρόντιζα νὰ κοιμηθῶ. Καθ' ὅλας τὰς φυλακὰς τῆς νυκτός, καθ' ὅλα τὰ διαστήματα, ἔσένα ἐμελέτων. Προσσηχόμην εἰς τὸν Κύριόν μου καὶ Θεόν μου, διότι «βοηθός μου εἶ σύ»¹⁷ «καὶ ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερυγῶν σου ἀγαλλιάσομαι». «Εἰ ἐμνημόνευόν σου». Δὲν εἶναι ὑποθετικός λόγος. Τὸ «εἰ» ἐκφράζει βεβαιότητα. Τὸ βαθύτερό του νόημα εἶναι: βεβαίως, Θεέ μου, σὲ ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη καὶ ἐπὶ τῆς κλίνης μου. Σὲ μελετῶ «ἐν τοῖς ὄρθροις», λίαν πρωί, διότι εἶσαι ὁ βοηθός μου. Τὸ ἀντίστοιχο χωρίον εἰς τὸ ἑβραϊκὸ εἶναι: «σὲ μελετῶ κατὰ τὰς φυλακὰς τῆς νυκτός»¹⁸, καθ' ὅλην τὴν νύκτα.

«Ὅτι ἐγενήθης βοηθός μου». Χρησιμοποιεῖ ἀόριστον, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐμπειρία του, τὸ βίωμά του. Εἶναι φρικτὸ πρᾶγμα νὰ μὴν ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος ἐμπειρίες τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ. Πῶς δύναται νὰ ζήσει; Ὁ Ψαλμωδὸς ἀντλεῖ δύναμι ἀπὸ τὸ βίωμά του καὶ ἀπευθύνεται εἰς τὸν Θεόν. Ἄλλὰ ἀνάλογες ἐμπειρίες ὅλοι δύναται νὰ ἔχουν. Ἄν ὁμολογήσῃ κανεὶς ὅτι δὲν μπορεῖ, εἶναι σὰν νὰ λέγῃ ὅτι δὲν θέλει. Ὁ ἀγωνιστὴς τὸ νοιώθει. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἢ κατάληξις σὲ ἀπολυτικά ὀσίων καὶ μαρτύρων: «δόξα τῷ ἐνισχύσαντι ὑμᾶς, δόξα τῷ στεφανώσαντι, δόξα τῷ θαυμαστώσαντι ὑμᾶς»¹⁹. Ἐκεῖνος μᾶς ἐνισχύει, μᾶς στεφανώνει, μᾶς

17. Ψαλμ. 39, 18.

18. ΧΑΣΤΟΥΠΗ, τ. 2, σ. 129.

19. Βλ. ἠμολογία πολλαχοῦ.

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ

θαυμαστώνει, μᾶς δοξάζει. Καί ἐφ' ὅσον εἶναι Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ποιεῖ τὰ θαυμάσια²⁰, τότε ὁ κάθε ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ἀντλήσῃ ἐκ τῆς δυνάμεώς Του, νὰ ἀποκτήσῃ ἐμπειρίες Θεοῦ, ἀπόλυτα ἐσωτερικὲς καὶ προσωπικὲς. Ὁ Θεὸς δὲν εἶναι προσωπολήπτης²¹.

«Καὶ ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερυγῶν σου ἀγαλλιάσομαι». Ὡ Θεέ μου, ὅπως ἡ ὄρνις καλύπτει τοὺς νεοσσούς της²², ἔτσι καὶ σὺ μὲ σκεπάζεις μὲ τὴν ἀγάπῃ σου, τὴν τρυφερότητά σου, τὴν στοργή σου. Διατί νὰ ταρασσώμαι; Διατί νὰ ἀγωνιῶ; Διατί νὰ σκέπτωμαι; Ἀρκεῖ νὰ ἔχω καρδιά πού σέ νοιώθει καὶ σέ ἀγαπᾷ. Καὶ τότε «ἀγαλλιάσομαι»· ἀγαλλίασις θὰ εἶναι ἡ ζωὴ μου. Προηγουμένως ἔλεγε «χεῖλῃ ἀγαλλιάσεως» καὶ τώρα «ἀγαλλιάσομαι».

Ἡ ἀγαλλίασις εἶναι ἡ ἐπωδὸς τῆς ζωῆς τοῦ πραγματικοῦ χριστιανοῦ. Τὴν ἀπολαμβάνει, διότι ἡ ἀνάμνησις τοῦ παρελθόντος θυμίζει ὅτι ὁ Θεὸς ποτὲ δὲν τὸν ἐγκαταλείπει. Πόσον εἶναι καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτὸ χρήσιμο! Νὰ ἐνθουμούμεθα τὰς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀναρίθμητοι καὶ εἰς τὸν πλέον πονεμένον καὶ εἰς τὸν δυστυχέστερον καὶ εἰς τὸν πτωχότερον καὶ εἰς τὸν μικρότερον καὶ εἰς τὸν πλέον ἐγκαταλειμμένον, ὥστε, ὅταν τὰς σκεπτόμεθα, νὰ ἀντλοῦμε δύναμι καὶ εὐτυχία. Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ ἀναφωνήσῃ ὁ Ψαλμωδός;

9 Ἐκολλήθη ἡ ψυχὴ μου ὀπίσω σου,
ἐμοῦ δὲ ἀντελάβετο ἡ δεξιὰ σου.

Τώρα κορυφῶνται ἡ ἀμοιβαιότης τῶν τρυφερῶν συναισθημάτων τῆς ἀγάπης καὶ ἡ δύναμις τῆς ἐνότητος. Γλυκύτης, λεπτότης,

20. Ψαλμ. 76, 15· 85, 10.

21. Βλ. Γαλ. 2, 6.

22. Λουκ. 13, 34.

ΨΑΛΜΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

σάν νά πνήη λεπτή αὔρα, ἓνα ἄρωμα. «Ἐκολλήθη ἡ ψυχὴ μου ὀπίσω σου»· ἐκόλλησα, Θεέ μου, ὀπίσω σου, δὲν θέλω νά χωρίζομαι ἀπὸ σένα· ἔκφρασις διαχρονικῆς συμπορεύσεως καὶ ἐνώσεως, ταυτότητος καὶ ἀφομοιώσεως. Ἐσὺ καὶ ἐγὼ πάντα μαζί, τόσο ἐνωμένοι, ὥστε νά μὴ δυνάμεθα νά ζήσουμε χωριστά, ἀλλὰ νά εἴμεθα ἓνα. Τὸ ἐγὼ μου νά βυθίζεται καὶ νά ἐξαφανίζεται εἰς τὸ δικό σου ἄπειρο Ἐσὺ. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς «ἐμοῦ ἀντελάβετο ἡ δεξιὰ σου»· ἡ δυνάμις σου, ἡ χάρις σου συνεχῶς μὲ βοηθεῖ. Διὰ νά ἐπιτύχωμε εἰς τὴν πνευματικὴ μας ζωὴ, δύο πράγματα εἶναι ἀπαραίτητα: ἡ θέλησις τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία ἐκφράζεται εἰς τὸ πρῶτο ἡμιστίχιο, καὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ δεύτερο.

Ἄς σκεφθοῦμε ἓνα μικρὸ παιδί μὲ πόσῃν στοργῇ καὶ τρυφερότητά ἀγαπᾷ τὸν πατέρα του. Τὸν πιάνει ἀπὸ τὸ χέρι, τὸν σφίγγει, τὸν ἀγκαλιάζει, ὅπως καὶ ἐκεῖνος τὸ παιδί του. Ἄς προσέξωμε τὴν εἰκόνα «Γλυκοφιλοῦσα», ἡ ὁποία ἐμφανίζει τὴν Θεοτόκον νά κρατᾷ τὸ βρέφος Ἰησοῦ μὲ ἄπειρη τρυφερότητα. Ἐκεῖνη καὶ ἐκεῖνος ἀγκαλιάζονται, ἐνώνοντας τὸ σῶμα τους ἀλλὰ καὶ τὰς παρειὰς των σάν νά εἶναι ἓνας ἄνθρωπος. Αὐτὴ εἶναι ἡ θέλησις.

Δὲν ὁμιλεῖ περὶ δυνάμεως οὔτε καὶ περὶ τοῦ ἀγῶνος τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐσωτερικὴ διάθεσις του εἶναι νά μὴ χωρισθῇ ἀπὸ Ἐκεῖνον· «ἐκολλήθη ἡ ψυχὴ μου ὀπίσω σου». Ἔτσι, ἡ δυνάμις προσέρχεται πλέον ἐκ τοῦ Θεοῦ· «ἐμοῦ δὲ ἀντελάβετο ἡ δεξιὰ σου», δηλαδὴ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. Ἡ θέλησις μου λοιπὸν καὶ ἡ χάρις σου ἐπιτυγχάνουν τὰ πάντα. «Οὐδὲ πρὸς βραχὺ τὸν ἐμὸν λογισμὸν τῆς σῆς ἀποστῆσαι δύνάμαι μνήμη», λέγει χαρακτηριστικὰ ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος· οὔτε γιὰ μιὰ στιγμὴ, Θεέ μου, δὲν δύναται ὁ νοῦς μου νά φύγῃ ἀπὸ σένα. «Ἀλλὰ φίλτρῳ θερμῷ πυρσευόμενος οἷόν τινα κόλλη τῇ μνήμῃ, τῷ σῶ πῶθῳ προσδέδεμαι»²³· μὲ

23. Μ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, *Ἐξήγησις εἰς τοὺς ψαλμοὺς*, PG 27, 280B.

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ

θερμό φίλτρο, με ἀδιάλειπτον πόθο δένομαι μαζί σου. Αὐτὸς καταβιάζει τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ.

Οἱ Τεσσαράκοντα Μάρτυρες, τοὺς ὁποίους ἐορτάζουμε σήμερα, ἔλεγαν: Ἐμεῖς μίαν τιμὴ ἔχομε, μίαν ζωὴ ἔχομε, ἓνα ἀσφαλὲς χάρισμα γνωρίζομε, τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ θάνατον. Διὰ τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ θάνατον; Διότι αὐτὸς θὰ τοὺς ἐξησφάλιζε τὴν αἰώνια συγκοιτίχησιν μετὰ τὸν Θεόν. Δι' αὐτὸ καὶ ἔλεγαν: Ἄς παγώσουν οἱ πόδες μας, διὰ νὰ χρορεύουν εἰς τὸν παράδεισον. Ἄς καταρρεύσουν αἱ χεῖρες μας, διὰ νὰ ἔχωμεν παρρησίαν νὰ τὰς ἐγείρωμεν ἐνώπιόν Του. Ἄς θυσιάσωμεν τὰ μέλη μας ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ²⁴.

Καὶ ὁ σήμερον ὠσαύτως ἐορταζόμενος ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, υἱὸς ἄρχοντος²⁵, ἄφησε τὰ βασίλεια καὶ τὸν κόσμον καί, ἀφοῦ συγκέντρωσε τοὺς οἰκείους, μητέρας, ἀδελφούς, ἀδελφές, δούλους καὶ τοὺς ἔπεισε νὰ καροῦν μοναχοί, ἀνεχώρησε καὶ αὐτός²⁶. Λίγο νερὸ ἔπινε καὶ λίγο ψωμὶ ἔτρωγε καθημερινῶς. Πόσον ἐκοιμᾶτο; Δὲν μποροῦσε καὶ δὲν ἤθελε νὰ κοιμηθῆ, διότι ὁ ὕπνος τοῦ ἔκλεβε ὥρες, οἱ ὁποῖες ἦταν χρόνος ἐπικοινωνίας μετὰ Ἐκείνου. Ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἐκοιμᾶτο μόνον ὀλίγον κατὰ τὴν μεσημβρίαν, μετὰ ἀπὸ τὸ ἐλάχιστο ψωμὶ ποῦ ἔτρωγε²⁷. Ἐνας οὐράνιος ἄνθρωπος ἦτο, ἓνας ἄγγελος ἐπὶ τῆς γῆς²⁸. Ἐπὶ πέντε ἡμέρας δὲν ἐξήρχετο ἀπὸ τὸ κελλί του παρὰ μόνον τὸ Σάββατο καὶ τὴν Κυριακή²⁹. Ἐκεῖ ἀνεζήτει τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ, ἀπαραί-

24. Πρβλ. *Ἐσπερινὸς Τεσσαράκοντα Μαρτύρων*, γ' στιχηρὸν ἰδιόμελον.

25. ΦΙΛΑΘΕΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ, *Λόγος εἰς ἅγιον Γρηγόριον Παλαμᾶν* 3, Τσάμη, σ. 429, στχ. 1 κ.ἑ.

26. *Ἐνθ' ἀνωτ.* 14, σ. 441, στχ. 4 κ.ἑ.

27. *Ἐνθ' ἀνωτ.* 21, σ. 449, στχ. 4-9.

28. Πρβλ. ΙΩ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, *Ὀμιλία περὶ ἐλεημοσύνης*, PG 49, 291· βλ. καὶ ὑμολογία πολλαχῶς.

29. ΦΙΛΑΘΕΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ, *Ἐνθ' ἀνωτ.* 26, σ. 454, στχ. 8-12.

ΨΑΛΜΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

τητο διὰ τὴν θέωσί του. Ἦθελε συνεχῶς νὰ εὕρισκεται μὲ τὸν Θεόν, ἐνωμένος μαζί του.

Καθὼς ἀπέθνησκε, κάτι ἐψιθύριζον τὰ χεῖλη του. Κάποιος ἐπλησίασε καὶ τὸν ἄκουσε νὰ λέγῃ: «τὰ ἐπουράνια εἰς τὰ ἐπουράνια»³⁰. Δὲν μποροῦσε νὰ φαντασθῇ ἑαυτὸν ὡς ἐπίγειον ἄνθρωπο. Ἡ σκέψις του, ἡ καρδιά του, οἱ ἐπιθυμίες του, ὅλα ἦσαν ἐπουράνια. Αὐτὸς καὶ Ἐκείνος ἐνωμένοι συνεχῶς. Νὰ σὲ δῶ, Θεέ μου, νὰ σὲ χροτάσω, νὰ σὲ ἀπολαύσω, νὰ ἐνωθῶ μαζί σου. Οὕτως ἐνθαρρυνθεὶς ὁ ἐξόριστος καὶ καταδιωκόμενος Προφῆτης συνεχίζει μὲ παρρησίαν:

- 10 *Αὐτοὶ δὲ εἰς μάτην ἐζήτησαν τὴν ψυχὴν μου,
εἰσελεύσονται εἰς τὰ κατώτατα τῆς γῆς·*
- 11 *παραδοθήσονται εἰς χεῖρας ρομφαίας,
μερίδες ἀλωπέκων ἔσονται.*

Ἔτσι αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι μὲ κυνηγοῦν δὲν εἶναι ἐχθροὶ δικοί μου, Θεέ μου, ἀλλὰ δικοί σου. Ἄδικα ζητοῦν νὰ μὲ φονεύσουν. Ἐν τέλει αὐτοὶ θὰ εἰσέλθουν εἰς τὰ κατώτατα τῆς γῆς, εἰς τὸν ἅδην: «παραδοθήσονται εἰς χεῖρας ρομφαίας». Ὡραία προσωποποίησις τῆς ρομφαίας, τοῦ θανάτου. Θὰ παραδοθῶν «εἰς χεῖρας ρομφαίας», θὰ ἀποθάνουν. «Μερίδες ἀλωπέκων ἔσονται» ἢ, ὅπως ἔχει τὸ ἐβραϊκόν, «θὰ γίνουν τροφὴ θώων»³¹ θὰ καταφαγωθῶν ἀπὸ τὰ τσακάλια.

- 12 *Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐφροανθήσεται ἐπὶ τῷ Θεῷ,
ἐπαινεθήσεται πᾶς ὁ ὀμνύων ἐν αὐτῷ,
ὅτι ἐνεφράγη στόμα λαλούντων ἄδικα.*

30. Ἐνθ' ἀνωτ. 115, σ. 563, στχ. 9-10.

31. ΧΑΣΤΟΥΠΗ, τ. 2, σ. 129· Παλαιὰ Διαθήκη, σ. 840.

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ

Ἐγὼ ὅμως, Θεέ μου, θὰ αἰσθάνωμαι τὴν ζωὴ μου ὡς εὐφροσύνη. Θὰ εὐφραίνωμαι ἐπὶ σοί, τῷ Θεῷ. Θὰ εἶσαι τὸ αἷτιο καὶ ὁ σκοπὸς τῆς εὐφροσύνης μου.

«Ἐπαινεθῆσεται πᾶς ὁ ὀμνύων ἐν αὐτῷ»· ὁ ὀρκιζόμενος εἰς ἐσένα, τὸν Θεόν, ὁ ἀφιερωμένος εἰς τὸν Θεόν, θὰ ἐπαινῆται καὶ θὰ δοξάζεται. Καὶ οἱ λαλοῦντες ἄδικα θὰ νοιώσουν, θὰ δοῦν τὸ στόμα τους νὰ κλείνεται.

Αὕτῃ περίπτου εἶναι ἐν συντόμῳ ἡ ἐρμηνεία τοῦ ψαλμοῦ. Τὸ κύριο νόημά του εἶναι ἡ κοινωνία μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἀξίζει «κύπερ ζωάς». Ὅρῶμεν τὸν Θεόν; Μποροῦμε νὰ ἐνωθοῦμε μαζί του; Πῶς ἐπιτυγχάνεται; Μὲ τὰ ἀκόλουθα στάδια, τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται εἰς τὸν ψαλμό: Τὸ πρῶτο, ἡ νυκτερινὴ ζωὴ καὶ ἡ ἐναγώνιος ἀναζήτησις τοῦ Θεοῦ, προκύπτει ἀπὸ τὸν δεύτερον στίχο. Ἄν νοιώθω ὅτι χωρὶς τὸν Θεὸν ὄντως εἶμαι μία ἔρημος, ἂν αἰσθάνωμαι τὴν ἐρημίά μου, ἂν ὑποφέρῃ ἡ σάρκα, τότε «ἐκ νυκτός» θὰ πρέπει νὰ τὸν ἀναζητῶ. Δὲν ὑπάρχει πνευματικὴ ζωὴ, ἂν δὲν ὑπάρχῃ νυκτερινὴ ζωὴ.

Τὸ δεύτερο στάδιο, ὁ χωρισμὸς τῆς καρδίας μας καὶ τοῦ νοῦ μας ἀπὸ ὅλα ὅσα εἶναι γύρω, πάνω, κάτω, ἐντὸς ἡμῶν, ἐξάγεται ἀπὸ τὸν τρίτον στίχο. Πολικὸς ἕνας, ὀρίζοντας ἕνας, ἐνατένις μία: ὁ Θεός! Πόσοι λογισμοὶ συνωθοῦνται εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν καρδίαν μας! Πόσα ἐπιθυμοῦν οἱ ὀφθαλμοὶ μας! Ἴσως νὰ ἐφαίνετο ἀσφυκτικὴ ἡ ζωὴ, ὡσὰν φυλακὴ, ἐὰν ἡ ἀναζήτησις μας κατέληγε εἰς τὸ ἕνα. Κοιτάζομε παντοῦ. Ζητοῦμε πολλὰ. Θέλομε νὰ ἔχωμε πολλὰ. Μοιάζομε μὲ ἐκείνους τοὺς ψιλικατζῆδες ποὺ μαζεύουν, μαζεύουν...

Ὅταν βλέπω ἀνθρώπους τῶν ὁποίων ἡ καρδία καὶ ὁ νοῦς περισπῶνται —νοιώθω ἔτσι συχνὰ καὶ τὸν ἑαυτὸ μου— θὰ ἤθελα νὰ φωνάξω, ψιλικατζῆς! Ψιλικατζῆδες γινόμεθα! Ἀπορρίμματα συγ-

ΨΑΛΜΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

κεντρώνομε, πράγματα χωρίς ουσιαστική αξία. Νὰ γίνω λοιπὸν ξένος μὲ ὅλα, ἀκόμη καὶ μὲ ὅσα εἶναι ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐν τῇ γῆ κάτω· «Τί γάρ μοι ὑπάρχει ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ παρὰ σοῦ τί ἠθέλησα ἐπὶ τῆς γῆς;»³² Ἡ καρδιά θὰ πρέπει νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ ὅλα καὶ νὰ γίνῃ μία καθαρὰ καρδιά· «Μακάριοι οἱ καθαρὸι τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται»³³.

Τὸ τρίτο στάδιο προκύπτει ἀπὸ τὸν πέμπτον στίχο· ἀφοῦ ἀποχωρισθοῦμε τὰ πάντα καὶ ὁ Θεὸς γίνῃ σκοπὸς τῆς ζωῆς μας, νόημα τῆς ὑπάρξεώς μας, τότε οἱ δυνάμεις μας, οἱ ἐνέργειές μας νὰ τεθοῦν στὴν ὑπηρεσία του.

Τὸ τέταρτο, ἡ ἀδιάλειπτος μνήμη τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν εὐεργεσιῶν του, εἶναι ἐξαιρετικὰ σημαντικὸ καὶ προέρχεται ἀπὸ τὸν ἕβδομον στίχο· «Εἰς ἐμνημόνεόν σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου»· ἂν δὲν ὑπάρχει μνήμη ἀδιάλειπτος, ἀκόμη καὶ ἐπὶ τῆς στρωμνῆς, δὲν ὑπάρχει ἔνωσις μὲ τὸν Θεόν.

«Ἐμνήσθην τοῦ Θεοῦ καὶ εὐφράνθην»³⁴. Ἄς θυμηθοῦμε καὶ τὴν φράσι, «τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν»³⁵, ὅταν παρέδιδε τὸ Κυριακὸν Δεῖπνον ὁ Κύριος· ἀνάμνησις εἶναι ὁ Μυστικὸς Δεῖπνος· εἶναι ἡ μετάληψις, ἡ ἔνωσις μὲ τὸν Χριστόν. Ἡ ἀνάμνησις εἶναι καὶ ἔνωσις. Ἐνωσις δὲν γίνεται ἄνευ ἀναμνήσεως. Βασικὸν τὸ μνημονεύειν, ἡ ἐνθύμησις τοῦ Θεοῦ, διότι ἡ μνήμη ἀναφλέγει τὸν πόθο ἐντὸς ἡμῶν. Ὁ πόθος τὸν καθιστᾷ κτῆμα μας καὶ ἔτσι ἐπέρχεται ἡ θέωσις, ἡ εὐλογία. Γινόμεθα ἐμεῖς πλέον Λόγοι, ὅπως Ἐκεῖνος ἔγινε ἄνθρωπος. Ἀδιάλειπτος λοιπὸν ἡ μνήμη τοῦ Θεοῦ.

32. *Ψαλμ.* 72, 25.

33. *Ματθ.* 5, 8.

34. *Ψαλμ.* 76, 4.

35. *Λουκ.* 22, 19.

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ

Τὸ πέμπτο ἀπορρέει ἀπὸ τὸν ὄγδοον στίχο· πρέπει νὰ ἐπιδιώκωμε βιώματα, πνευματικὰς ἐσωτερικὰς ἐμπειρίας καὶ νὰ στηριζώμεθα εἰς αὐτάς.

Τὸ ἕκτο στάδιο, ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, φαίνεται εἰς τὸν ἕνατον στίχο. Θὰ πρέπει νὰ τὸ συνειδητοποιήσωμε: διὰ νὰ ἀρχίσω νὰ ζῶ πνευματικὴν ζωὴν, πρέπει νὰ συναισθανθῶ ὅτι ἐγὼ δὲν εἶμαι τίποτε, ὅτι δὲν μπορῶ νὰ κάνω τίποτε, ὅτι εἶμαι ἀνίκανος καὶ ἀνάξιος γιὰ ὅλα. Τὸ μόνο ποῦ θὰ μοῦ δώσῃ τὴν ἐπιτυχία εἶναι ἡ δεξιὰ τοῦ Ἰψίστου, ἡ χάρις καὶ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ φράσις τοῦ ἁγίου Συμεῶν εἰς ἕνα του ποίημα, «ὅτε δὲ ἄρξομαι θρηνεῖν ὡς ἀπελπίσας, τότε ὁράται μοι καὶ βλέπει με, ὁ καθορῶν τὰ πάντα»³⁶. Ὅταν ἔχω ἐπίγνωσιν ὅτι ἐγὼ δὲν μπορῶ τίποτε νὰ κάνω, ὅταν μοῦ φαίνονται ὅλα χαμένα, τότε μὲ ἐπισκέπτεται ὁ Θεὸς καὶ τότε τὸν βλέπω. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; Ἡ ζωὴ μας γίνεται ὄρασις καὶ ταυτοχρόνως ἀπόλαυσις καὶ χορτασμός· «ἐνεπλήσθημεν τῆς ἀτελευτήτου σου ζωῆς· ἀπηλάυσαμεν τῆς ἀκενώτου σου τρυφῆς»³⁷, λέγει μία εὐχὴ τῆς λειτουργίας τοῦ Μ. Βασιλείου. Πληρούμεθα τῆς ἀτελευτήτου ζωῆς. Ἀπολαμβάνομε μίαν ἀκένωτον τρυφήν. Δὲν ἔχει ἐπικοινωνία ὁ Θεὸς μὲ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι νομίζουν ὅτι κάτι εἶναι ἢ κάτι μποροῦν νὰ κάνουν. Ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὸν Θεὸν γίνεται μία θεωρία, μία ὄρασις, ὡς δῶρον Θεοῦ.

Μὲ αὐτὴν τὴν σκέψιν τῆς ἐπικοινωνίας ὁ ἱερός Χρυσόστομος εἰς τὴν λειτουργίαν του παρακαλεῖ· «ὁ πληρώσας πᾶσαν τὴν πατρικὴν οἰκονομίαν, πληρώσων χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν»³⁸. «Εὐφραίνου ἐν νεότητί σου»³⁹, λέγει εἰς ἄλλο σημεῖο ἡ

36. ΣΥΜΕΩΝ ΝΕΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Ὕμνος 16, στχ. 16-17, SC 174, σ. 10.

37. Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, *Θεία Λειτουργία*, εὐχὴ ἐν τῷ σνοστεῖλαι τὰ ἄγια.

38. ΙΩ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, *Θεία Λειτουργία*, εὐχὴ ἐν τῷ σνοστεῖλαι τὰ ἄγια.

39. *Ἐκκλ.* 11, 9.

ΨΑΛΜΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Ἁγία Γραφή. «Εὐφροσύνη καρδίας ζωὴ ἀνθρώπου»⁴⁰, λέγει ὁ σοφὸς Σειράχ. Πόσο διαφορετικὰ ὁ κόσμος τὴν φαντάζεται!

Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ εὐφραίνων τὴν νεότητά μου. Ἄλλὰ ὅταν ἡ ζωὴ μου δὲν εἶναι εὐφροσύνη; Ἀπλούστατα, εἶμαι δυστυχής. Λυπηθῆτε τὸν ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος δὲν νοιώθει τοιαύτην χαρὰ καὶ πανήγυρι. Ἀγαπᾶ τὴν γῆ, ἀγαπᾶ τὰ σκύβαλα. Φαίνεται ὅτι ἀποδίδει εἰς τὸν Θεὸν τὰ σόφλια. Ὅταν αὐτὰ προσφέρει ἡ καρδία μας, ἀνάλογα παίρνει ἀπὸ τὸν Θεόν. Ὅμως ἡ διψασμένη διὰ τὸν Θεὸν ψυχὴ περιλούεται ὑπὸ φωτός. Τὸ πρόσωπο τοῦ ἀνθρώπου γίνεται πράγματι θεοειδές, ὀλοφώτεινο. Τὸν ἀντικρύζεις καὶ σκέπτεσαι: Αὐτὸς δὲν εἶναι ὁ Χριστός; Ἐνα ξένο θέαμα γίνεται ὁ χριστιανός· χριστοφόρος, θεοφόρος, πνευματοφόρος.

Ὅποῖον κάλλος! Τί ὁμορφιά ἔχει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος! Οἷα εἶναι καὶ ἡ ὠραιότης τοῦ Χριστοῦ. Ἐξαστράπτων ὁ Χριστὸς μὲ γεμίζει χαρὰ, εὐφροσύνη, γλυκύτητα· «ἄθροα ἢ μεταβολή, ἢ ἀλλοίωσις ξένη, τὸ ἐν ἐμοὶ τελούμενον ἀνέκφραστον τυγχάνει»⁴¹, λέγει ὁ ἅγιος Συμεών. Κάτι τὸ παράξενο γίνεται μέσα μας, κάτι τὸ ἀκατανόητο διὰ τὴν σκέψι τῶν ἀνθρώπων. Βεβαίως, ἀφοῦ «ἔστι καὶ ποθεινότατος ὑπὲρ ἅπαντα κόσμον, ἔστι καὶ ἐπιθυμητός, καθ' ὅσον ὑπερέχει τῶν ὀρωμένων ὁ αὐτὰ Θεὸς κατασκευάσας»⁴².

Αὐτὸς εἶναι ὁ ποθεινός μου, αὐτὸς εἶναι ὁ ἐπιθυμητός μου. Εἰς αὐτὸν μεταμορφοῦται ἡ ζωὴ μου, τιτρώσκεται ἡ καρδία, ὁ νοῦς φλέγεται καὶ στενάζει. «Περιπατῶ καὶ καίομαι ζητῶν ὧδε κάκεισε». Ἡ πορεία μου γίνεται μία ἀναζήτησις τοῦ Κυρίου. «Καὶ περιβλέπομαι συχνῶς, ἰδεῖν τὸν ποθητόν μου, κάκεινος, ὡς ἀόρατος, οὐχ ὀραταί μοι ὄλως». Ἐν τέλει ἀνταμείβει τὸν κόπο

40. Σοφ. Σειρ. 30, 22.

41. ΣΥΜΕΩΝ ΝΕΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Ὕμνος 8, στχ. 67-68, SC 156, σ. 220.

42. Ἐνθ' ἀνωτ., Ὕμνος 16, στχ. 6-8, SC 174, σ. 10.

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ:

μου καί, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος, «θαυμάζω καταπλήττομαι κάλλους τὴν εὐμορφίαν»: «πάντοθεν περιλάμπων με τῇ ἀθανάτῳ αἴγλῃ, ἅπαντα δὲ τὰ μέλη μου ἀκτίσι καταυγάζων, ὅλος περιπλεκόμενος, ὅλον καταφιλεῖ με». Ὁλόκληρος παρέχεται εἰς ἐμένα: «ὅλον τε δίδωσιν αὐτὸν ἐμοί, τῷ ἀναξίῳ». «Καὶ ἡδονῆς καὶ γλυκασμοῦ ἐμπίπλαμαι τοῦ θείου»: γεμίζω ἀπὸ τὴν ἴδια ἀγάπη καὶ ὁμορφιά τὴν ὁποίαν ἔχει ἐκεῖνος. Μετέχω τοῦ φωτός καὶ τῆς δόξης του καὶ λάμπει τὸ πρόσωπό μου ὅπως τοῦ ποθητοῦ μου καὶ ἅπαντα τὰ μέλη μου γίνονται φωτοφόρα. Γίνομαι ἀπὸ τοὺς ὡραίους ὡραιότερος, ἀπὸ τοὺς πλουσίους πλουσιώτερος, ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς κραταιότερος, τιμιώτερος καὶ πολυτιμότερος ἀπὸ τὰ ὀρώμενα. Ἐπάνω ἀπὸ τὴν γῆ καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπάνω καὶ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν εἶναι Ἐκεῖνος εἰς τὸν ὁποῖον πρέπει δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων⁴³.

Ἔτσι ζῆ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Ζητεῖ τὸν Θεόν, ὅπως ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος παρέμενε στὸ σκοτάδι συγκεντρωμένος στὸν ἑαυτὸν του καὶ μὲ τὴν καρδιὰ φλογισμένη φωνάζει: Θεέ μου, Θεέ μου, νὰ σὲ δῶ μιὰ φορὰ καὶ πάρε μου τὸ ἓνα μου μάτι. Ἄνοιξε ὁ οὐρανὸς ἓνα παράθυρο καὶ ἴδου ὁ Κύριος μὲ ὅλην τὴν λαμπρότητα, τὸ μεγαλεῖο, τὴν δόξα, τὴν ἀγάπη του. Τί ὑπέροχος, τί λαμπρός! Δὲν ὑπάρχει ὁμορφότερος, ὡραιότερος εἰς τὸ κάλλος. Ἐκπλήσσεται, μαγεύεται, ἐξίσταται. Δὲν θὰ μπορούσε τίποτε καλύτερο νὰ ἐπιθυμήσῃ. Ἐναγωνίως φωνάζει πάλι Χριστέ μου, νὰ σὲ δῶ ἀκόμη μιὰ φορὰ καὶ πάρε μου καὶ τὸ ἄλλο μου μάτι.

Τὸν βλέπει καὶ πάλι, τὸν ἀπολαμβάνει, τὸν χορταίνει. Τὰ μάτια του δὲν βλέπουν τώρα, ὅπως τοῦ Παύλου, ὅταν τοῦ εἶχε παρουσιασθῆ ὁ Κύριος εἰς τὸν δρόμο τῆς Δαμασκού⁴⁴. Βλέπουν ὅμως

43. Ἐνθ' ἀνωτ., στχ. 12 κ.έ., σ. 10, 12.

44. Πράξ. 9, 3-6.

ΨΑΛΜΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του. Ἡ καρδιά του τώρα δονεῖται ἀπὸ προσδοκία, πόθο, παλμὸ καὶ πάλι φωνάζει: Χριστέ μου, νὰ σέ δῶ ἀκόμη μιὰ φορά καὶ πάρε με καὶ ἐμένα. Ἀκόμη μιὰ φορά, Θεέ μου, καὶ ἄς πεθάνω!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	VII
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	IX
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	XIX

ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ; ΚΥΡΙΩ;

1. ΥΑΛΜΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ	1
2. ΥΑΛΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΚΤΟΣ.....	21
3. ΥΑΛΜΟΣ ΕΚΑΤΟΣΤΟΣ ΕΝΑΤΟΣ	43
4. ΥΑΛΜΟΣ ΟΓΔΟΗΚΟΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ	59
5. ΥΑΛΜΟΣ ΟΓΔΟΗΚΟΣΤΟΣ	89
6. ΥΑΛΜΟΣ ΟΓΔΟΗΚΟΣΤΟΣ ΕΝΑΤΟΣ	107
7. ΥΑΛΜΟΣ ΟΓΔΟΗΚΟΣΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.....	137
8. ΥΑΛΜΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ.....	161
9. ΥΑΛΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΟΓΔΟΟΣ	191
10. ΥΑΛΜΟΣ ΕΚΑΤΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ	227
11. ΥΑΛΜΟΣ ΕΚΑΤΟΣΤΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ	265
12. ΥΑΛΜΟΣ ΕΒΔΟΜΗΚΟΣΤΟΣ ΕΚΤΟΣ	291
13. ΥΑΛΜΟΣ ΟΓΔΟΗΚΟΣΤΟΣ ΕΚΤΟΣ	325
14. ΥΑΛΜΟΣ ΕΚΑΤΟΣΤΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.....	359
A. ΠΙΝΑΚΕΣ ΧΩΡΙΩΝ.....	389
B. ΠΙΝΑΞ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΩΝ	401

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜ. ΑΙΜΙ
ΛΙΑΝΟΥ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΟΥ
ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΤΩ ΚΥΡΙΩ
ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΘΗΚΕ & ΣΕΛΙ
ΔΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡ
ΑΦΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΤ
ΟΥ ΜΕ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ
ΙΕΡΟΥ ΚΟΙΝΟΒΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙ
ΣΜΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΤΥΠ
ΩΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ
ΕΥΣΤΡΑΤΟΓΛΟΥ & ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗ
ΘΗΚΕ ΣΤΟΥ Θ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ
& Π. ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΥ ΤΟΝ
ΜΑΪΟ ΤΟΥ 2011 ΓΙΑ ΛΟΓΑ
ΡΙΑΣΜΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΙΝΔΙΚΤΟΣ

Ἀριθμὸς Ἐκδόσεως: 346

Β' Ἐκδόση: Μάιος 2011

Ἀντίτυπα Β' Ἐκδόσεως: 2.000

